

Kertomus tutkimuksistani Lääksmäen
Rapolan maalla kesäkuussa 1916. Kertomuk-
seen kuuluu H. M. 7089: 1-13^{1/2} karttaa ja
~~vaikokuvaa (levyt n. 2)~~

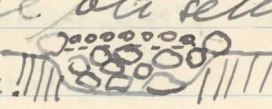
Lääksmäen kirkonseutu on erinomaisen
rikasta muinaisjäännöksistä. Paitsi Hautulan kirkon-
sä tutkittua rautakautista rikkasta kalmistoa
(H. M. ⁵⁶⁷² 6370: 1-209) on täällä Rapolan komea muinais-
linna, ja vähemmän juurella sen W puolella
muutamia kymmeniä hautauskirkkoita. Viime-
mainitut ovat osaksi kivien ja maasekkaisia kumpuja,
sitä mallia kuin vanhemman rautakauden rak-
kiot Kokemäen Koonikänmäellä, Lempäälän Päivä-
niemellä y. m., osaksi nelikulmaisia kivilatomuksia.
Yhden vähemmän mainituista tutkin.

Ensiksi oli minun kuitenkin tutkittava
otaksutun kalmistopaikka toht. K. S. Kivirikon
huvilapalstalla, Rapolan talosta n. 500 m. NW.
Toht. Kivirikon istutuksessa puuta syksyllä 1915 oli
nielä täältä löydetty seuroissa maasta omien
puun juurelta 3 keihäänterää (H. M. 6930). Toht.
Kivirikon otaksunan mukaan oli tämä paikka
ollut samantainen kivilatomus kuin se jonka
myöhemmin tutkin. Siitä oli kivet kuitenkin jo
ajettu aidan taka, mutta sen sijalla oli maahan
syvennys jonka muoto ja laajuus selviää kai-
vauskartastani. Sen syvyys oli 25-30 m.

Kaivatin yhteensä n. 70 m.² kuopan NE puo-

lesta, omenapuiden välillä ja kuopan pohjalla.
Kulttuurikerrosta ei ollut eikä mitään löytöjä
tavattu. N. 30 cm. syvässä alkoi savi, ja ylempi kerros
oli somerikkaa, joka ^{oli} ylen kovaa ja kivistä. — Kun
kaluston jälkiä täällä ei ollut nähtävissä, annoin
toht. Kivirikolle oikeuden raivata pihamaansa
puutashaksi. Mahd. tavattavat löydöt kuonokoi-
sesti keskeyttävät työn.

N. 150 N Kivirikon huvilasta oli ensimmäi-
nen nelikulmainen kivitalomus tien vieressä. Vainain-
sen tutkittavakseni, koska se oli pienentainen, n. 3,75 x
2,50 m. Siinä oli selvät miehen nostettavat reunak-
ivet. Keskus oli myöhemmin fytyty pelasta
virkatuilla kivillä. Pellon aita olikin laskemasta
vain 6-8 m. päässä. — Labeiman korkeus oli n. 40 cm.
yli ympäröivän maan.

Kun istaimet kivet oli poistettu, paasio-
fui musta ja nokinen maa, jonka seasta piti esiin
kiviä. Tutkittaessa siinä selvisi, että kassa oli
maasekainen kivirakennus, ja että muinais-
jäännöksen rakenne oli sellainen mikä selvisi
läpiseikkauksesta. Alkuperäisen
maahan oli nähtävistä kaivettu n. 75-80 cm. syvä,
hiukan viistoseinäinen kuoppa, jonne oli levitetty
polttorovion jätteitä, palaneita luuta jokunen,
savirastian pajoja, palaneita kiviä ja hiiltä.
Luuta ja esineitä oli kuitenkin vain ylen vähän,
joten roovion tähteitä ei ole tarkkaan kerätty.
Kivet, joita oli 2-4 kerrakkeessa, olivat enimmäkseen
valkeassa oloita, mutta eivät kaikki, ja roukkin
pohjalla oli pari palamatonta meikkaista ma-
kiveä. Reunakivet on nähtävistä väimeksi asetettu
haudan merkit.

Vaikka tutkittu roukkio oli pieni ja sisä-

vain vähän löydyi, on muuttava että rauhkiisista
toiset ovat rikkaammat, samoin kuin niiden rakennus
päättää kumpumaisesta, maanpäivisistä osista,
osaksi on toinen.

Helsinki 14 p. Eloak. 1916.

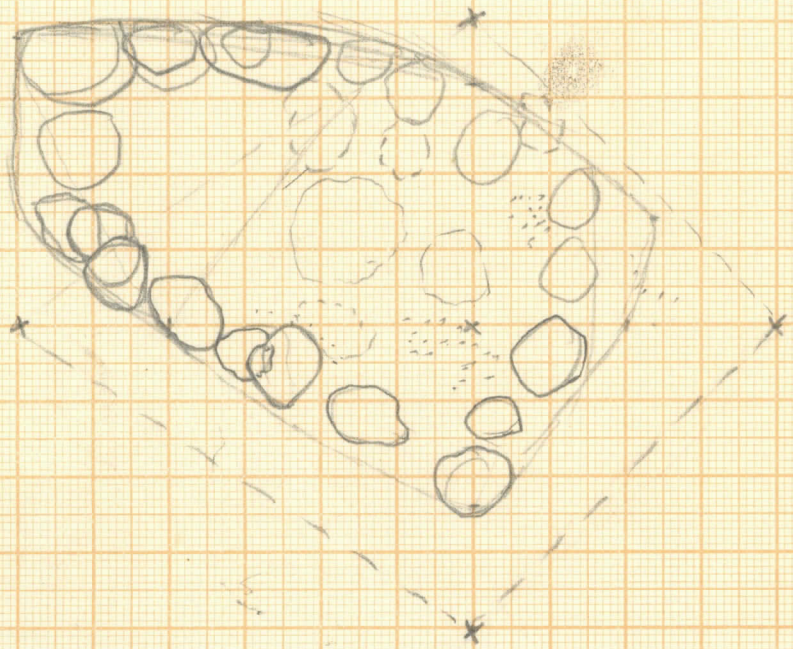
C. M. Tacesse

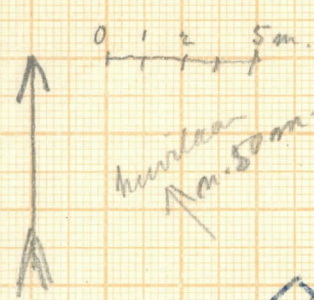
0 0,50 1m

Säikönäki, Rapala, Kivirikko
Kivitalonius kuvilapalstalla N.

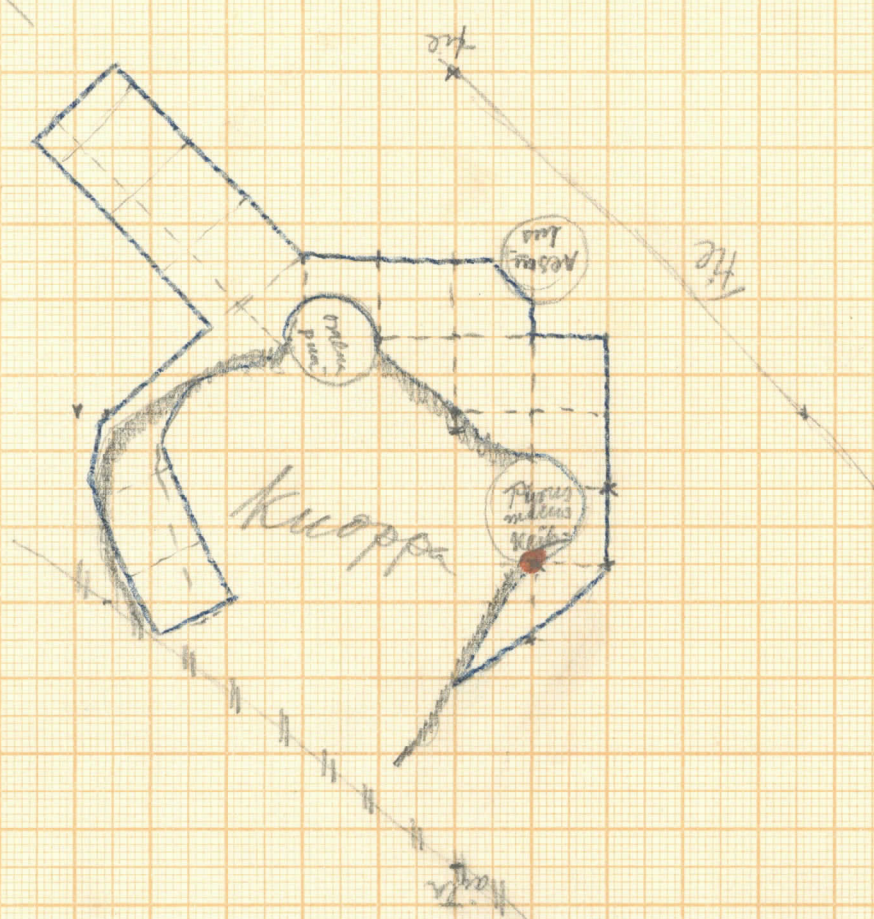
2,40
2,60
2,80

Luuta

— Faltt. maata
 VI V IV III II I

M
 L
 K
 H
 G
 F
 E
 D
 C
 B
 A

● = löytö n. 1915, H.M. 6930.

□ = kaiv. alue n. 1916.

kuoppa, jossa on ollut muinaisajattain.

Kaivaus v. 1916 Sääkömäen Repolassa,
 toht. K.E. Kivirikon puutarhassa.